

A SZAKDOLGOZAT TARTALMI KIVONATA

Dolgozat címe: A szólások és közmondások ismerete a Baranya vármegyei iskolák 4. osztályos tanulói körében

A dolgozatot készítő hallgató neve: Dr. Fulmerné Bunczom Mária

Szak, képzési szint és tagozat megnevezése: tanító szak, alapképzés, levelező tagozat

Tanszék/Intézet megnevezése: Anyanyelvi és Gyermek kultúra Tanszék/Neveléstudományi Intézet

Belső témavezető: Dr. Kövérné Dr. Nagyházi Bernadette, egyetemi docens, MATE Kaposvári Campus, Neveléstudományi Intézet

A szakdolgozatom első felében igyekeztem minél alaposabban körül járni a szólások és közmondások elméleti hátterét. Első körben tanulmányoztam az állandósult szókapcsolatok általános jellemzőit, majd utánajártam, hogy milyen szempontok alapján lehet őket osztályozni, csoportokba rendezni. A téma általános bevezetését követően rátértem a szólások és közmondások jellemzőire, majd megvizsgáltam ezen állandósult szókapcsolatok közötti különbségeket. Feltérképeztem továbbá azt is, hogy milyen fajtái vannak ezeknek a kifejezéseknek.

Szerepüket tekintve a szólások és a közmondások egyaránt nagyon jelentős funkciót töltenek be a nyelvhasználatban. Nem lehet figyelmen kívül hagyni a szókincsfejlesztő, a hagyományőrző szerepüket sem, pótolhatatlan jelentőséggel bírnak az anyanyelvi nevelés során. Az anyanyelvi nevelés kapcsán utánajártam, hogy a 2020-as Nemzeti Alaptanterv mekkora hangsúlyt fektet a szólások és közmondások ismeretére, ugyanis a közoktatásban betöltött szerepüknek nagy jelentősége van a szakdolgozatom második felében tárgyalt kutatási eredmények esetében is.

A szakdolgozatom második felében a kutatómunkámat és a kapott eredményeket mutattam be. A célom az volt, hogy képet kapjak arról, hogy a mai 9-10 éves korosztály mennyire ismeri a szólásokat és a közmondásokat. A Baranya vármegyei iskolák tanulói által

kitöltött kérdőíves adatok elemzése során nagyon sok érdekes információval találkoztam. Feltérképeztem, hogy vajon a kutatásban résztvevő iskolák közül a városi vagy a községi iskolák tanulói ismerték-e jobban ezeket a szólásokat és közmondásokat. A városi iskolák tanulóitól beérkezett válaszok 70%-a volt helyes, míg a községi iskolák a tanulók 65%-ban válaszoltak helyesen a kérdésekre. Ezekből az adatokból jól látható, hogy a városi iskolák tanulói ismerték jobban a kérdőíven szereplő szólásokat és közmondásokat.

A kérdőív adatainak elemzése során azt is megvizsgáltam, hogy a fiúk vagy a lányok voltak tájékozottabbak az állandósult szókapcsolatok világában. A fiúktól érkezett válaszok csupán 68%-a volt helytálló, míg a lányok esetében a válaszok csupán 67%-a volt helyes. Ezen adatok alapján megállapítható, hogy nem volt számottevő különbség a fiú és lány tanulók válaszainak helyessége között.

A harmadik téma, amit a kutatás során vizsgáltam, az volt, hogy van-e összefüggés a tanulók ismerete és az anyanyelvi nevelés során használt tankönyvekben előforduló szólások és közmondások gyakorisága között. Az adatok összesítéséből levonható a következtetés, hogy azok az állandósult szókapcsolatok, amelyekkel többször volt alkalmuk találkozni a tanulóknak az anyanyelvi nevelés során, ismertebbek voltak számukra.

Céломul tűztem ki, hogy a munkám során szeretném a tanulókat már a tanulmányaik megkezdésétől bevezetni a szólások és közmondások világába. Szeretném minél jobban megismertetni velük az állandósult szókapcsolatokat bízva abban, hogy már fiatalon szókincsük részévé válik, így felnőtt korukban ők is tovább tudják örökíteni őket az utánuk következő generációk számára.